

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет економіки та управління
(повне найменування інституту, факультету)

Кафедра менеджменту
(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломного проекту (роботи)

магістра
(ступінь вищої освіти)

на тему "Розробка стратегії зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства"

Виконав: студент(ка) II курсу, групи РЕ 03-02М

Спеціальності 073 «Менеджмент»

Освітня програма (спеціалізація)
«Менеджмент організацій та адміністрування»

Овешова А.Р.
(прізвище та ініціали)

Керівник Пшеница Т.В.
(прізвище та ініціали)

Рецензент Шинкарь Н.М.
(прізвище та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
 (повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут, факультет ЕГІ РЕУ
 Кафедра Менеджмент
 Ступінь вищої освіти магістр
 Спеціальність 073 Менеджмент (код і найменування)
 Освітня програма (спеціалізація) Менеджмент організації та адміністрування
 (назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Пущина Т.В.
д.е.н, проф
 «10» 12 2019 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

Обвєднєвої Анає Романівни
 (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) "Розробка стратегії збільшення обсягів своєї фірми мережі машинного друку підприємства"

керівник проекту (роботи) д.е.н. проф Пущина Т.В.
 (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «14» 11 2019 року № 392

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

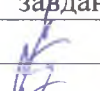

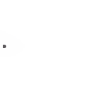

3. Вихідні дані до проекту (роботи) методичні поєднані наукові статті, дисертації, статистичні дані

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Розробити теоретичні основи управління збільшенням машинітної діяльності машино друку підприємства, зробити аналіз стратегічного управління збільшенням обсягів своєї фірми мережі машинного друку підприємства ПАІ Мотор Січ

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

8 рисунків, 17 таблиць, 51 джерело.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	приймав виконане завдання
1	Д.е.н. професор Пучица Т.В.		
2	Д.е.н. професор Пучица Т.В.		
3	Д.е.н. професор Пучица Т.В.		
4	Ст. викладач Жиревська С.М.		
5	н.е.н. доц. Пашіова А.Ю.		

7. Дата видачі завдання « _____ » _____ 20__ року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Організаційне зібрання щодо термінів подання магістерської роботи та методики її виконання	01.03.2019	
2	Вибір теми	15.03.2019	
3	Затвердження переліку тем магістерських робіт на кафедрі	15.03.2019	
4	Огляд та опрацювання наукової та спеціальної літератури з теми	Постійно	
5	Наказ Ректора ЗНТУ про затвердження тем магістерських робіт		
6	Видача завдання до магістерської роботи	15.03.2019	
7	Розробка робочого плану магістерської роботи за узгодженням з науковим керівником	29.03.2019	
8	Написання 1 розділу та представлення його на кафедру в друкованому вигляді	31.05.2019	
9	Написання 2 розділу та представлення його на кафедру в друкованому вигляді	20.09.2019	
10	Написання 3 та 4 розділів та представлення їх на кафедру в друкованому вигляді та чорнового варіанту роботи в цілому	11.10.2019	
11	Нормоконтроль	25.10.2019	
12	Попередньої захист магістерської роботи	01.11.2019	
13	Подання роботи на кафедру в остаточному чистовому оформленні	22.11.2019	
14	Захист магістерської роботи перед ЕК	18-19.12.2019	

Студент(ка)

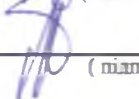

(підпис)

Овасимова АР

(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

(підпис)

Пучица Т.В.

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Магістерська робота «Розробка стратегії зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства»: 132 с., 8 рис., 17 табл., 51 джерело.

Об'єктом дослідження є процес управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства. Предметом дослідження є методи управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства.

Мета написання роботи – розроблення стратегії зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства ПАТ «Мотор Січ».

Методи дослідження: теоретичний, емпіричний, SWOT-аналіз, SPACE-аналіз.

Результати і їх новизна. Проведено дослідження, результатом якого стало розроблення стратегії зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства ПАТ «Мотор Січ».

Основні положення роботи. Розглянуто теоретичні основи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, проведено аналіз управління зовнішньоекономічною діяльністю ПАТ «Мотор Січ», розроблена стратегії зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства ПАТ «Мотор Січ»

Значущість роботи і висновки. Визначені шляхи удосконалення управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства дозволяють виявити перспективу розвитку, підвищити ефективність роботи, конкурентоспроможність ПАТ «Мотор Січ», поліпшити фінансово-економічні результати діяльності.

Ключові слова: ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ, КОНКУРЕНТНА СТРАТЕГІЯ, СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ, МЕТОД SWOT-АНАЛІЗ, SPACE-АНАЛІЗ

ЗМІСТ

Завдання на магістерську роботу	
Реферат	
Вступ	7
Розділ 1 Теоретичні основи управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства	11
1.1 Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: зміст, поняття, факторі впливу	11
1.2 Підходи до аналізу міжнародного середовища машинобудівного підприємства	16
1.3 Види стратегій зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства	26
Висновки до розділу 1	34
Розділ 2 Аналіз стратегічного управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства ПАТ «Мотор Січ»	35
2.1 Аналіз організаційного забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	35
2.2 Оцінка впливу компонент міжнародного середовища на управління зовнішньоекономічною діяльністю	58
2.3 Аналіз впливу конкурентного середовища на управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	64
Висновки до розділу 2	74
Розділ 3 Розробка та впровадження стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємства ПАТ «Мотор Січ»	76
3.1 Визначення стратегії розвитку підприємства	76
3.2 Обґрунтування вибору конкурентної стратегії підприємства	85
3.3 Формування стратегії зовнішньоекономічної діяльності для	92

забезпечення конкурентоспроможності підприємства	
Висновки до розділу 3	104
Розділ 4 Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях	105
Висновки до розділу 4	119
Висновки	121
Список використаних джерел	126
Додатки	130

ВСТУП

Сучасний світовий ринок характеризується низкою особливостей, головною серед яких є інтернаціоналізація господарського життя, швидкий розвиток міжнародних економічних зв'язків та міжнародної торгівлі, експорт капіталу, науково-виробниче співробітництво тощо. Це, значно, впливає на розвиток машинобудування як однієї з ключових та найбільш перспективних галузей промисловості.

Актуальність теми. Багато українських підприємства, у тому числі підприємство ПАТ “Мотор Січ”, здійснює зовнішньоекономічну діяльність, так як вона дає ряд переваг. По-перше, дозволяє розширити можливості реалізації продукції підприємства. По-друге, веде до підвищення конкурентоспроможності компанії на міжнародному ринку. По-третє, сприяє більш раціональному використанню виробничих потужностей підприємства. Зовнішньоекономічна діяльність збільшує продажі і прибуток, а також сприяє зростанню престижу компанії та забезпечує конкурентоспроможність..

Задля ефективного функціонування підприємства на міжнародних ринках, доречно використовувати комплексну систему управління зовнішньоекономічною діяльністю та формувати стратегію зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства.

З метою розроблення дієвої стратегії зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства необхідно враховувати науково-технічні, виробничі, сервісні, інформаційні, кваліфікаційні та експортно-імпортні чинники, що впливають на ефективність експортної діяльності. Функції та методики управління зовнішньоекономічною діяльністю широко розглядаються у працях таких зарубіжних науковців, як Р. Баззелл, К. Бакхаус, Й. Беккер, Е. Вебстер, Ю. Вісмайер, Б. Гале, А. Германнс, С. Дуглас, Ф. Котлер, К. Крейг, Ж.-Ж. Ламбен, В.Ньюман, М. Портер, П. Россон, Г. Стар, К. Ховард, Р. Хюненберг. На національному рівні функціонування зовнішньоекономічної діяльності опрацьоване такими фахівцями, як В.

Білий, В. Губенко, П. Кредисов, О. Кузьмін, А. Лозенко, О. Мельник, В. Щербак, А. Яковлєв, та ін.

Управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівних підприємств у складних умовах української економіки характеризується комплексом суперечностей. Основними з них є суперечності між прагненням керівництва управляти зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства на основі стратегічного планування його діяльності та неповною визначеністю зовнішніх і внутрішніх умов; між швидкістю змін зовнішнього середовища і швидкістю реакцій підприємства на такі зміни тощо.

Проте, у зв'язку із низкою особливостей управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств машинобудівної промисловості та недостатнім його методичним забезпеченням, теоретичне та методичне значення успішного розв'язання вказаних проблем, їх наукове і прикладне спрямування обумовили актуальність даного дослідження.

Актуальність даної проблеми для машинобудівних підприємств, її теоретичне і практичне значення зумовили цілі і задачі дослідження.

Мета і завдання дослідження. Мета написання роботи – розроблення стратегії зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства ПАТ «Мотор Січ».

Об'єктом дослідження є процес управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства. Предметом дослідження є методи управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства.

Відповідно до мети роботи поставлені наступні завдання:

- розглянути зміст та факторі впливу на зовнішньоекономічну діяльність підприємства;
- розглянути підходи до аналізу міжнародного середовища машинобудівного підприємства;
- розглянути види стратегій зовнішньоекономічної діяльності

машинобудівного підприємства;

- провести аналіз організаційного забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства;
- провести оцінку впливу компонент макροоточення на управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- провести аналіз впливу конкурентного середовища на управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства; 3
- визначити стратегію розвитку підприємства;
- обґрунтувати вибір конкурентної стратегії підприємства;
- розробити стратегію зовнішньоекономічної діяльності для забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Методи дослідження. Методологічну і теоретичну основу магістерської роботи склав синтез результатів фундаментальних і прикладних досліджень в області управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівних підприємств. У роботі для обґрунтування вибору стратегії розвитку машинобудівного підприємства використана методологія SWOT-аналізу. При складанні організаційно-економічної характеристики підприємства економіко-статистичні методи. Для обґрунтування вибору стратегії зовнішньоекономічною діяльністю – методи експертних оцінок.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці теоретичних положень, методичних і практичних рекомендацій щодо удосконалення управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства та впровадження стратегії зовнішньоекономічної діяльності в систему стратегічного управління машинобудівного підприємства.

Інформаційною базою дослідження є роботи вітчизняних і зарубіжних вчених і фахівців з управління зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства, статистична й економічна звітність підприємства, результати власних досліджень і спостережень.

Апробація результатів магістерської роботи. За результатами проведеного дослідження опубліковано тези доповіді «Перспективи та недоліки від вступу України до ЄС».

Структура і обсяг роботи. Магістерська робота містить вступ, чотири розділи, висновки, список використаної літератури, додатки. Повний обсяг роботи – 133 сторінки, включаючи 17 таблиць, 8 рисунків. Список використаних джерел (51 найменування) – 6 сторінок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: монографія. К.: КНЕУ, 2004. 273 с.
2. Васюренко В. О. Окремі статистичні узагальнення щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств машинобудування // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. Економічні науки. 2008. № 2. С. 312—317.
3. Вівчар О.І. Основні аспекти підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств // Галицький економічний вісник. 2015. № 2. С. 24—30.
4. Грушак З.М. Модель оцінки та управління конкурентоспроможністю авіакомпаній на основі факторів конкурентоспроможності // Економіка. Фінанси. Право. 2013. № 7. С. 10—20.
5. Дарміць Р.З., Горішна Г.П. Кадрове забезпечення діяльності підприємства в умовах розвитку міжнародної конкурентоспроможності // Вісник... Львів, 2013. С. 26—34.
6. Даниленко А. І. Фінансування та економічні методи стимулювання нарощення випуску конкурентоспроможної продукції: [фінансові ресурси інвестиційної діяльності, динаміка експорту та імпорту товарів (2000-2017 рр.)]. Аналіз показників // Фінанси України. 2019. № 7 (284). С. 7—34.
7. Данілова Е.І., Луцький М.Г. Конкурентоспроможність продукції українських корпорацій на міжнародних ринках [Електронний ресурс]. // Національний банк України. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2007-1/Luckiy_107.htm (дата звернення 02.11.19).
8. Дахно А.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 328 с.
9. Дунська А. Р. Управління міжнародною конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств на інноваційній основі / А. Р. Дунська // Актуальні

проблеми економіки. 2012. – № 7. С. 104—109.

10. Іфтемчук В.С., Григорєв В.А., Малінич М.І., Шутак Г.Д. Терміни, поняття, персоналії: навчальний економічний словник-довідник (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність). Львів: «Магнолія 2006», 2007. 688 с.

11. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник. 4-те вид., перероб. та доп. К.: Освіта України, 2012. 272 с

12. Жилінська Л. О. Економетрична модель бізнес-процесів щодо оцінювання впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємств машинобудування / Л. О. Жилінська, К. С. Салига // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2016. № 6 (93). С. 55—59.

13. Калюжна Н. Детермінанти зовнішньоторговельних конфліктів // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2019. № 2 (103). С. 36—46.

14. Корнеєва Ю.В. Міжнародне інституційне фінансування стратегічних державних підприємств на основі сучасної технології смарт-контракту // Економіка України. 2019. № 1 (686). С. 16—33.

15. Колесникова, И. Е. Общая стратегия внешнеэкономической деятельности предприятия как объект стратегического анализа // Масложировой комплекс. Київ, 2014. № 3 (46). С. 52—53.

16. Колесник Ю.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: [сутність категорії «конкурентоспроможність». Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства, фактори впливу на цей процес] // Економіка. Фінанси. Право. 2010. № 5. С. 3—8.

17. Кібальнік А.Р. Панкова А.Ю., Перспективи та недоліки від вступу України до ЄС. Тиждень науки. Тези доповідей науково-практичної конференції, Запоріжжя, 16–20 квітня 2019 р. [Електронний ресурс] / Редкол.

: В. В. Наумик (відпов. ред.) Електрон. дані. Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. С. 239—241.

18. Кравченко В.Л., Макогон Ю.В. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование. Донецк: Донеччина, 2015. 496 с.

19. Лебедева О. О. Планування зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств України в умовах Європейської інтеграції // Вісник... Львів, 2008. С. 227—238.

20. Макаренко М.В. Технологія управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства // Актуальні проблеми економіки. 2010. № 4. С. 114—119.

21. Маталка С.М. Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності підприємств : монографія. Луганськ: Ноулідж. 2014. с. 210.

22. Маслак О.І., Квятковська Л.А. Основні етапи оцінювання стратегічного потенціалу підприємства // Регіональна економіка. 2012. № 1. С. 91—97.

23. Мицишин М.В. авиастроении необходима серьезная протекционистская политика государства // Крила України. 2008. №28. С. 5.

24. Муртазаєва З.А. Методологічні заходи удосконалення організації зовнішньо-економічної діяльності на підприємстві // Економіка. Фінанси. Право. 2012. № 8. С. 3—5.

25. Олійник І. В. Особливості ціноутворення в зовнішньоторговельній діяльності підприємств сільськогосподарського машинобудування України // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2009. № 2. С. 132—136.

26. Офіційний сайт підприємства ПАТ «Мотор Січ» [Електронний ресурс]. Режим доступу до сайту: <http://www.motorsich.com/rus/> (дата звернення 02.11.19).

27. Перекрест Т.В. Эффективность внешнеэкономической деятельности машиностроительного предприятия: [на примере ВАТ "Мотор Січ"] // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2011. № 5. С. 158—162.
28. Перспективи виробництва вертолітної техніки в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ua.industryall.biz/news/ukraine/199/prospects-production-helicopters-ukraine> (дата звернення 02.11.19).
29. Петропавловська С.Є., Подреза С.М., Радченко О.А. Промисловий та авіаційний маркетинг: курс лекцій. К.: НАУ, 2003. 86 с. .
30. Піддубний І.О., Піддубна А.І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. 264 с.
31. Пономаренко В., Піддубна Л. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства як наукова і навчальна дисципліна // Економіка України. 2007. № 12 (553), грудень. С. 17—26.
32. Портер, М. Конкуренція: пер. с англ. М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. 608 с.
33. Прейгер Д. Стан і проблеми розвитку авіаційної галузі України // Економіка України. 2009. № 6. С. 4—21.
34. Проблеми конкурентоспроможності національної економіки сучасні проблеми економічного розвитку (матеріали «круглого столу») [Електронний ресурс]: Режим доступу до сайту: http://www.niurr.gov.ua/ukr/publishing/panorama%203~4_99/11.htm (дата звернення 02.11.19).
35. Про схвалення Стратегії розвитку вітчизняної авіаційної промисловості на період до 2020 року [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2008 року № 1656-р. // Верховна Рада України. – Режим доступу до сайту: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main> (дата звернення 02.11.19).
36. Разработка широкофюзеляжного пассажирского самолёта Ан-218 [Электронный ресурс]: Режим доступа к сайту: www.aviaros.narod.ru/an-218.htm (дата звернення 02.11.19).

37. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. Мін-во освіти і науки України. К.: ЦНЛ, 2004. 384 с.
38. Скоропад І.С., Герасименко С.І. Ефективність маркетингових заходів у системі зовнішньоторговельних зв'язків. // Вісник національного університету «Львівська політехніка». 2014. № 469. С. 498—502.
39. Сухарський В.С., Сухарський В.В., Охота В.І. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності // теорія, методологія, практика. Навчальний посібник (курс лекцій). Тернопіль : Астон, 2005. 464 с.
40. Тищенко А.Н.В., Черевата-Тарашвілі Т.М. Формирование конкурентной позиции предприятия в условиях кризиса: Монографія. Харьков: ИД «ИЖЭК», 2007. 376с.
41. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа, 12-е издание,. М.: «Вильямс», 2006. 928 с.
42. Украина занимает пятое место в мире по продажам военно-транспортных самолетов [Електронний ресурс]: Новости НИИЭАП // – Режим доступа до сайту: <http://www.avias.com/news> (дата звернення 03.11.19).
43. Україна планує налагодити власне виробництво вертольотів [Електронний ресурс]: Режим доступу до сайту: http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?ukrayina_planuye_nalagoditi_vlasne_vir_obnitstvo_vertolotiv&objectId=133654 (дата звернення 03.11.19).
44. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: навч. посібник / під заг. ред. А.І. Кредісова / Пер. з рос. Н. Кіт, К. Серажим. К.: ВІРА-Р, 1998. 448 с.
45. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): навчальний посібник / ред. І.Ю. Сіваченко. К.: ЦУЛ, 2003. 186 с.
46. Череп, А.В. Мартоян, А.Г. Зовнішньоекономічна діяльність ПАТ «Мотор Січ» у розрізі світових тенденцій розвитку та в ситуації

невизначеності в Україні. Формування ринкових відносин в Україні. 2014, с.96—101.

47. Щербак В.Г., Лозенко А.П. Проблеми проникнення вітчизняних підприємств на зовнішні ринки // Фінанси України. 2015. № 4. С. 58—61.

48. Фарафонова Н.В. Основні причини впливу на конкурентоспроможність підприємств в умовах глобалізації/ // Актуальні проблеми економіки. 2012. № 8. С. 219—225.

49. Фірсова С., Литвин К. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах маркетингової орієнтації // Маркетинг в Україні. 2013. № 2 (77), бер.-квіт. С. 39—45.

50. Чернега О.Б. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств (організацій): навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів /. Львів: Магнолія 2006, 2015. 261 с.

51. Янковський Н.А. Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності крупного промислового комплексу. Донецьк: ДонГУ, 2005. 430 с.

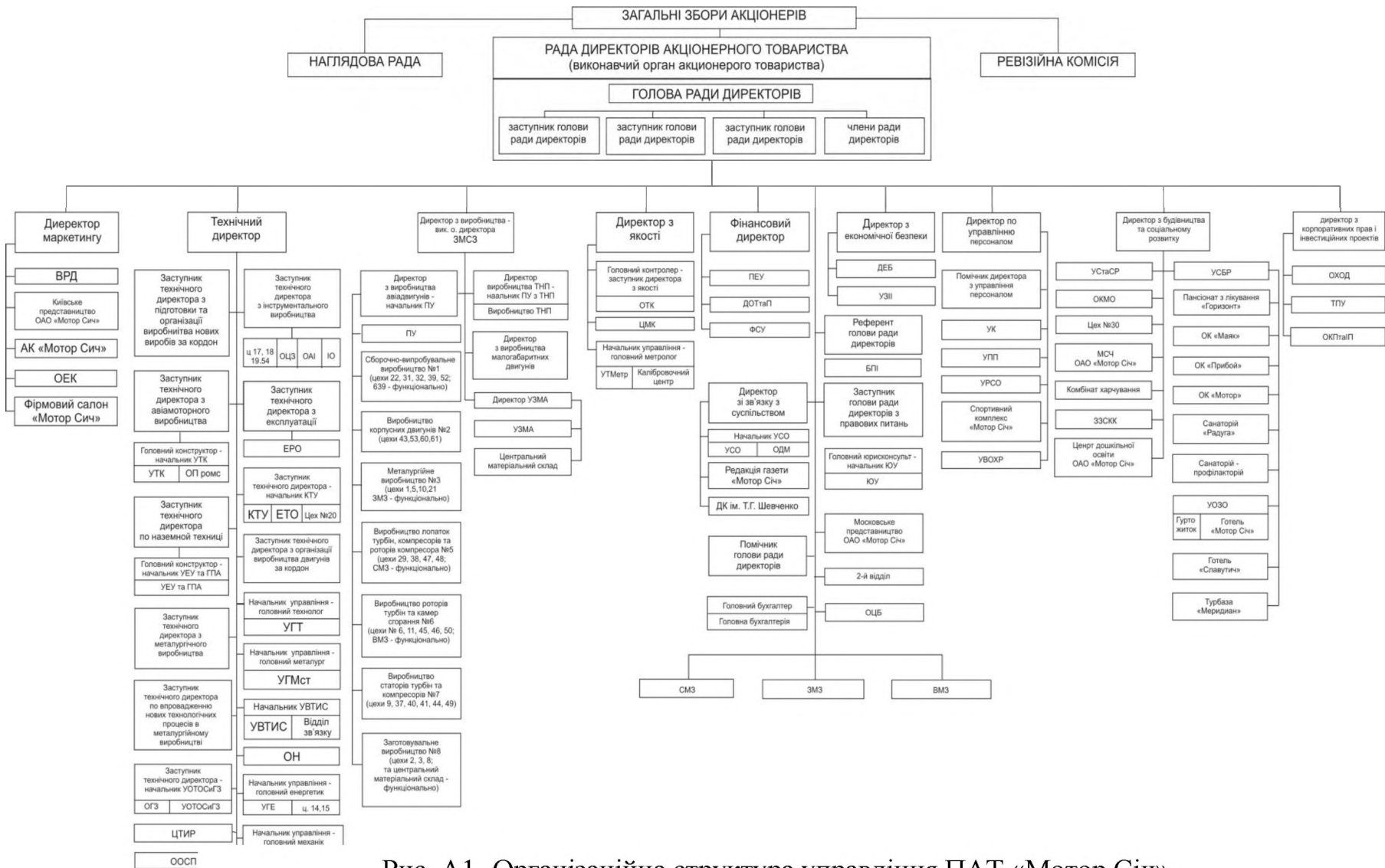

Рис. А1- Організаційна структура управління ПАТ «Мотор Січ»

